

שם ומספר הקורס:

מגדר וחברה - מבוא לתיאוריות פמיניסטיות

27-923-01

ד"ר מירי רוזמרין

סוג הקורס: שיעור

שנת לימודים: תשע"ו

סמסטר: שנתי

היקף שעות: 4

א. מטרת הקורס

מטרת הקורס היא לערוך היכרות עם החשיבה הפמיניסטית האקדמית, והתפתחותה בעולם המערבי בשתי המאות האחרונות. הקורס, המעוגן במדעי החברה, מאורגן באופן המשלב בין עקרון כרונולוגי ועקרון תימטי.

ב. תוכן הקורס:

על מנת להבין את הצורך, הרקע והבסיס של החשיבה הפמיניסטית, הקורס פותח בניתוח החשיבה הפמיניסטית המוקדמת מאז המהפכה הצרפתית, ומציג בהמשך תיאוריות פמיניסטיות בנות זמננו. התיאוריות הפמיניסטיות השונות - פמיניזם ליברלי, פמיניזם מרקסיסטי, פמיניזם רדיקאלי, פמיניזם תרבותי, פמיניזם רב-גזעי ופמיניזם פוסט מודרני - יבחנו על פי מספר שאלות יסוד: המקור של דיכוי הנשים; תחומי החיים המעסיקים אותן (שוק עבודה, משפט, משפחה, מיניות וכדומה); תפישת הנשיות והגבריות שהן מציעות; ותפישת השינוי שהן מקדמות (רפורמטיבית או מהפכנית). השימוש בתיאוריות אלה יודגם באמצעות ניתוח פמיניסטי של תחומי חיים בחברה הישראלית.

ג. מטלות הקורס:

נוכחות בכיתה וקריאה: קריאה שוטפת של חומר הקריאה המפורט **לפני** השיעור אליו מתייחס החומר.

הגשת ארבעה דו"חות קריאה, שניים בסמסטר הראשון ושניים בסמסטר השני. משקל ארבעת הדו"חות: 40% מהציון הסופי. ראו הנחיות להגשת דו"חות הקריאה בסוף רשימת הקריאה.

מבחן בית בסוף שנת הלימודים, משקלו 60% מהציון הסופי.

רשימת הקריאה:

מהמאה ה-19 למאה ה-20: הגל הראשון של הפמיניזם הליברלי

מיל, ג'ון סטיוארט (2009) 1869, שעבוד האישה תל אביב: רסלינג עמודים 49-90 (פרק א)

וולסטונקרפט, מ' (2006). הגנה על זכויות האישה. בתוך ד. באום, ד. אמיר ואחרות (עורכים), *ללמוד פמיניזם: מקראה, מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית* (עמ' 18-32). תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

הגל השני של הפמיניזם הליברלי

הרצוג חנה, 1999, נשים בפוליטיקה ופוליטיקה של נשים, מין מיגדר פוליטיקה. תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 307-355
בטי פרידן, 1975 "הבעיה שאין לה שם", *בללמוד פמיניזם: מקראה, מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית*, עורכות דלית באום, דלילה אמיר, ואחרות (תל אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006), עמ' 48-61.

פמיניזם מרקסיסטי: נשים וגברים בשוק העבודה

בנימין אורלי, 2006: "במורדות שוק העבודה: מסחור כוח עבודה נשי בישראל", *תרבות דמוקרטית*, כרך 10, עמודים 135 – 163.

Acker Joan. 2006. "Inequality Regimes: Gender, Class and Race in Organizations. *Gender & Society*, 20 (4): 441-464.

ארנרייך ברברה וארלי ראסל הוכשילד. 2006. *האשה הגלובאלית*. תל אביב: בבל. "מבוא", עמודים 7-24, "אהבה וזהב", עמודים 24-44. "סתם עוד עבודה? על הקומודיפיקציה של עבודות הבית", עמודים 136-148.

פמיניזם רדיקאלי: פטריארכיה, ומיניות.

מניפסט הרדסטוקינג. בתוך ד. באום, ד. אמיר ואחרות (עורכים), *ללמוד פמיניזם: מקראה, מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית*. 2006 (עמ' 62-66). תל אביב: הקיבוץ המאוחד.

מקינן קתרין: מיניות, פורנוגרפיה ושיטה, בתוך **ללמוד פמיניזם: מקראה, מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית**. 2006 עמודים 376 – 414.

פמיניזם פסיכואנליטי יחסותי

ג'סיקה בנג'מין, "אדון ושפחה", **כבלי האהבה: פסיכואנליזה, פמיניזם ובעיית השליטה**, תרגום מאנגלית: תמר אלמוג (אור יהודה: דביר, 2005), עמ' 64-97.

Chodorow Nancy, "Gender, Relation, and Difference in Psychoanalytic Perspective" **Feminism and psychoanalytic theory**, (New Haven: Yale University Press, 1989) (Ch.5)

פמיניזם פוסט-מודרני פסיכואנליטי

איריגרי לוס, (1977) 2003: **מין זה שאינו אחד**, תל אביב: רסלינג, עמודים 15-26.

לוס איריגרי, 2003 "כששפתותינו מדברות זו לזו", **מין זה שאינו אחד** תל-אביב: רסלינג, עמ' 65-79

פמיניזם פוסטמודרני ותיאוריה קווירית

ג'ודית בטלר, "חיקוי ומרי מגדרי", **במעבר למיניות: מבחר מאמרים בלימודים הומו-לסביים ותיאוריה קווירית**, עורכים: יאיר קדר, עמליה זיו, ואורן קנר (תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2003), (329-346).

אדריאן ריץ', "הטרנסקסואליות כפזיה והקיום הלסבי", **במעבר למיניות: מבחר מאמרים בלימודים הומו-לסביים ותיאוריה קווירית**, עורכים: יאיר קדר, עמליה זיו, ואורן קנר (תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2003), (73-102).

פמיניזם מזרחי

הנרייט דאהן-כלב, 2000: "נשים מזרחיות: זהות של עדה ומגדר בחינוך", בתוך: שמחה שלסקי (עורכת): **מיניות ומגדר בחינוך**, תל אביב: רמות, עמודים 193-210.

שירן, ו' (2002). לפענח את הכח לברוא עולם חדש. **פנים**, גליון 22.

<http://www.itu.org.il/?CategoryID=521&ArticleID=1415>

פמיניזם רב גזעי – Intersectionality

Hooks Bell, 1990, "choosing the margins as a space of radical openness" in: **Yearning: Race, Gender and Radical Politics**. Boston: South End Press. 145-154

Collins, Patricia Hill, 2000: **Black Feminist Thought**. New York: Routledge, pp. 1-19.

Cho Sumi, K.Crenshaw & McCall L.,2013 : Toward a field of intersectionality studies: Theory, Applications and Praxis, **Signs**, vol. 38, no. 4 785-810

פמיניזם איסלמי

Moghdam Valentin, 2002: Islamic Feminism and its Discontents: Toward a Resolution of th Debate, **Signs**, 27 (4): 1135-1171.

מגדר וחינוך

גור זיו חגית,(2013). פדגוגיה ביקורתית פמיניסטית וחינוך לתרבות של שלום. (83-39)
תל-אביב: הוצאת מכון מופת

אמהות

ריץ' אדריאן, ילוד אשה, תל אביב: עם עובד, עמודים 42 - 43, 161-184, 313-319.
Nancy Chodorow J. (1978). **The Reproduction of Mothering: Psychoanalysis and the Sociology of Gender** (Berkeley: University of California Press) pp:11-39; 79-209

הנחיות להכנת דו"חות קריאה

כל דו"ח יתייחס למאמר על פי ההנחיות שינתנו במהלך הקורס. מטרת הדו"ח היא לשכלל יכולת קריאה, הבנת מאמר וניתוח שלו בהקשר רחב יותר. לשם כך, הדו"ח יציג את הטענות המרכזיות ואת המהלך העיקרי של המאמר. כמו כן יציג הדו"ח דיון קצר בנקודה שעולה מתוך הדיון במאמר. ניתן לקשור בדיון בין המאמר למאמרים אחרים. למשל: אפשר לבחון מאיזו גישה תיאורטית המאמרים יוצאים, עם מי המאמרים מתווכחים, מהן הביקורות האפשריות עליהם, מה חסר במאמרים, לערוך הנגדה בין המאמרים, לבחון את נקודות השוני והדמיון ביניהם וכדומה. אפשר לבחון את המאמר ככלי לניתוח המציאות ולהראות על חוזקות וחולשות שלו ככלי אנליטי ו/או כלי פוליטי.
בכל מקרה, סיכום בלבד של המאמר אינו מספיק. הדו"ח יהיה באורך של עמוד אחד ויוגש מודפס. משקל הגשת ארבעת הדו"חות במועדם (!) הוא 40% מהציון.